

Vlaams
Parlement

stuk **1979** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 17 april 2013 (2012-2013)

Hoorzitting

over de synergie van de Vlaamse Opera en
het Koninklijk Ballet van Vlaanderen

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heer Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

1979 (2012-2013) – Nr. 1: Verslag gedachtewisseling

INHOUD

1. De Vlaamse Opera	4
2. Koninklijk Ballet van Vlaanderen	5
3. Werkgroepen	6
4. De vertegenwoordigers van het personeel.....	10
5. Bespreking	13
Gebruikte afkortingen	24
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 10 mei 2012 een gedachtewisseling met mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en mevrouw Dominique Savelkoul, transitie-manager, over de synergie van de Vlaamse Opera en het KBVV. Deze gedachtewisseling (*Parl. St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1644/1) vond plaats naar aanleiding van het eerste rapport van de transitie-manager ('Synergie Instellingen Vlaamse Gemeenschap Kunstendecreet – stand van zaken') dat op 30 maart 2012 door de Vlaamse Regering werd besproken.

Op 28 februari 2013 presenteerden minister Joke Schauvliege en mevrouw Dominique Savelkoul het eindrapport van de transitie-manager, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 22 februari 2013 (*Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1979/1).

Tijdens een hoorzitting in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media op 14 maart 2013 gaven een aantal sprekers hun reflecties bij het rapport.

De exceltabellen waarnaar de heer Luc Jansegers, voorzitter van de werkgroep Financiën, verwijst, zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

1. De Vlaamse Opera

De heer *Paul Cools*, voorzitter van de raad van bestuur van de Vlaamse Opera, verheugt zich over de grote opkomst voor deze vergadering.

Het rapport van mevrouw Savelkoul, dat aan de leden van deze commissie werd bezorgd, zal op 17 april 2013 besproken worden op de gezamenlijke raad van bestuur van de Vlaamse Opera en het KBVV. Dit document is niet te nemen of te laten. De raad van bestuur kan opmerkingen maken. Dat is een goede werkwijze.

De Vlaamse Opera is al een tijdje bezig met deze transitie. De heer Cools ziet een aantal belangrijke succesfactoren. Het onderhoud van de gebouwen moest in het verleden worden gefinancierd met het artistieke budget. In de toekomst zal er een enveloppe zijn voor het artistieke budget. Er is ook een plan voor de gebouwen in Gent en Antwerpen. Vooral er een beslissing wordt genomen, moet het duidelijk zijn wie er verantwoordelijk zal zijn voor het onderhoud van de gebouwen. Naast de infrastructuur, is de harmonisatie van de lonen tussen opera en ballet een tweede succesfactor. De kostprijs van deze operatie wordt door SD Worx op 600.000 euro ingeschat. Er zijn nog alternatieven, maar die zullen moeilijk liggen.

De heer *Aviel Cahn*, intendant van de Vlaamse Opera, is van oordeel dat het rapport van mevrouw Savelkoul een aantal goede denkpistes bevat. Het is echter onduidelijk hoe dat kan worden gerealiseerd. Op pagina 10 leest hij dat de directie waarborgt dat de Vlaamse Opera een moderne en goed uitgeruste culturele instelling zal blijven, waar toonaangevende producties van wereldklasse worden gerealiseerd en gepresenteerd. Dat is een mooie intentie, maar hij heeft twijfels bij de bedragen die in het rapport worden geciteerd. Het is belangrijk de artistieke budgetten te vrijwaren, zodat de kosten voor infrastructuur en personeel niet ten koste hoeven te gaan van de artistieke werking. Hij vraagt zich ook af wat de bijdrage van de steden zal zijn.

Er is een politieke discussie nodig over de vraag welke soort opera en welk soort ballet men in Vlaanderen wil hebben. Het rapport biedt een goede basis voor die discussie. De realisaties in Gent en Antwerpen zijn hoogstaand, maar kosten veel geld. Het rapport vermeldt ook goedkopere oplossingen. Hij vraagt zich af wat men daarvan verwacht.

Bij een fusie tussen de Vlaamse Opera en het KBVV zou het orkest van de Vlaamse Opera maximaal kunnen worden ingezet. Dat is positief. Het feit dat men in twee steden volledig operationeel is, zal echter altijd een beperking zijn. Daardoor gaat een groot deel van de tijd immers op aan het reizen tussen twee steden. Het heeft ook gevolgen voor de werking van de beide organisaties.

De Vlaamse Opera heeft de voorbije jaren grote inspanningen gedaan om de eigen opbrengsten te doen stijgen. De bezettingsgraden zijn hoger dan negentig percent en de ticketprijzen zijn sterk gestegen. De Vlaamse Opera is duurder dan de opera in vergelijkbare steden in het buitenland. Daar zit een limiet op. Te veel nadruk op het opdrijven van de eigen inkomsten kan leiden tot een beperking van de artistieke innovatie, die nochtans belangrijk is voor de artistieke geloofwaardigheid van deze instellingen.

Mevrouw *Henriette Götz*, zakelijk directeur van de Vlaamse Opera, ziet het rapport van mevrouw Savelkoul als een goed werkdocument. Ze staat nog altijd achter de fusie. Het samengaan van beide organisaties moet op een grondige en transparante manier worden aangepakt. Daarbij dient men rekening te houden met de eigenheden van elke organisatie. Een ballet gaat bijvoorbeeld meer op reis dan een opera. De mensen van beide organisaties moeten elkaar leren kennen. Alleen zo kan de fusie een succesverhaal worden.

Het is goed dat men het artistieke budget wil veiligstellen door een enveloppesysteem. Zo niet bestaat het risico dat men producties schrapt of voordeligere zangers inhuilt om geld te besparen. Het kostenplaatje van de fusie moet grondig bekeken worden. De cijfers moeten nog nagerekend worden, in samenwerking met de vakbonden. Men dient ook te bedenken dat het KBVV en de Vlaamse Opera niet hetzelfde arbeidsreglement hebben.

2. Koninklijk Ballet van Vlaanderen

Mevrouw *Leona Detiège*, voorzitter van het KBVV, beseft dat er de voorbije periode veel gebeurd is. De vorige artistieke directeur, mevrouw Kathryn Bennetts, heeft afscheid genomen. Daarna is er een periode geweest zonder programmatie. De nieuwe artistieke directeur, mevrouw Assis Carreiro, is op 1 september 2012 in dienst getreden en heeft op korte termijn een programma moeten uitwerken. Deze gebeurtenissen hebben natuurlijk gevolgen voor de inkomsten en de uitgaven. Op dit ogenblik zijn buitenlandse tournees dan ook niet mogelijk.

Er is een raad van bestuur samengesteld voor het KBVV, bestaande uit dezelfde mensen als die van de Vlaamse Opera, met een andere voorzitter. Dat komt de samenwerking tussen beide organisaties ten goede. In april zal de raad van bestuur zich uitspreken over het transitierapport.

De raad van beheer blijft uitgaan van een ballet met 49 dansers. Op dit ogenblik zijn er echter slechts 45 plaatsen ingevuld. Het blijft een klassiek ballet. De discussie over de orkesten en over de zalen kan nu gevoerd worden. Door de fusie zal het ballet minder moeten uitgeven, maar de opera zal minder inkomsten hebben uit de verhuur van zalen.

Binnen het huidige voorstel wordt het KBVV opgeslorpt door de Vlaamse Opera. Het realiseren van een overeenkomst zal echter nog veel onderhandelingen met de vakbonden vergen, onder meer over de lonen van het personeel. De werkgroepen Personeel en Financien hebben daarover een voorstel geformuleerd.

Er zal een algemeen directeur worden aangesteld. Die zal moeten samenwerken met beide artistieke directies. Het is echter nog niet duidelijk met welk geld deze directeur zal betaald worden.

De werkgroep Infrastructuur kan voorstellen doen over de gebouwen. Het akkoord van beide steden die eigenaar zijn van de gebouwen is noodzakelijk. Het is de bedoeling om de onderhandelingen hierover tegen eind 2013 af te ronden.

Mevrouw *Assis Carreiro*, artistiek directeur van het KBVV, werd in het najaar van 2012 aangesteld. De organisatie bevond zich toen in een moeilijke overgangperiode. Ze was bereid om deze uitdaging aan te gaan omdat ze op de hoogte was van de faam van het KBVV en omdat ze ervan overtuigd was dat deze instelling moest en kon gered worden.

Een fusie met de Vlaamse Opera is niet alleen nodig om te overleven, maar ook om een klassiek ballet te kunnen blijven. Het KBVV is gedurende vele jaren een cultureel ambassadeur geweest voor Vlaanderen. Tegen alle verwachtingen in, beschikt het over dansers met wereldklasse, met een briljant repertoire en hoge productiewaarden. De voorbije jaren functioneerde het alleen op basis van artistieke wil. Dat is echter onvoldoende voor succes. Het grote potentieel van dit ballet wordt binnen de huidige structuur niet gerealiseerd.

Het KBVV moet een toegankelijk ballet zijn, met een repertoire van wereldklasse. In Vlaanderen moeten er balletproducties worden gecreëerd op basis van samenwerking binnen en buiten de culturele sector. Het ballet dient gebruik te maken van strategische methodes inzake fundraising en marketing. Het moet beter zichtbaar worden op de televisie en in de nieuwe media. Dat vergt een solide organisatiestructuur op het vlak van productie, administratie, marketing, human resources en financiën. Een fusie biedt mogelijkheden om dat te realiseren. Ballet en opera zullen allebei een beroep kunnen doen op het orkest van de opera. Ze zullen ook de infrastructuur in Gent en Antwerpen delen. Zo zullen beide huizen over heel Vlaanderen een divers en trouw publiek kunnen opbouwen.

Dit is een organisatorische fusie en geen artistieke, al kan artistieke samenwerking wel een bonus zijn. Deze fusie moet de artistieke autonomie van het KBVV verzekeren. Het KBVV en de Vlaamse Opera zijn namelijk twee heel verschillende organisaties. Een ballet gaat vaak op reis en moet daarom ook heel flexibel zijn. Het heeft kostuums nodig die specifiek voor bepaalde lichamen worden gecreëerd. Een balletgenootschap is te vergelijken met een voetbalteam. Het is verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van de diverse dansers, voor hun talent en hun carrière.

Ze kijkt uit naar de aanstelling van een ervaren algemeen directeur. Deze moet de aanbevelingen in het rapport van de transitie-manager op een evenwichtige en transparante manier realiseren, in het belang van beide organisaties. Deze persoon moet het ballet en de opera beschouwen als gelijkwaardige partners, zoals ook in andere huizen het geval is.

Ze denkt niet dat de fusie besparingen zal opleveren. In een eerste fase zal ze wellicht zelfs wat geld kosten. Om nieuwe inkomsten te genereren, moet men meestal eerst geld investeren. Het ballet heeft lange tijd over onvoldoende middelen beschikt. Dit is een unieke gelegenheid om orde op zaken te stellen. In samenwerking met de politici en met de opera moet een realistisch toekomstplan worden uitgewerkt. De fusie moet de organisatie sterker maken. Het personeel hunkert naar stabiliteit. De mensen willen goed begrijpen wat deze fusie te bieden heeft. De vergadering van vandaag is een stap in die richting. De transitie-manager en de leden van de raad van bestuur moeten zorgen voor een duidelijke communicatie met de dansers, zodat ze zich achter deze beslissing scharen die de toekomst van het KBVV veilig kan stellen.

3. Werkgroepen

De heer *Pol Bamelis* zal spreken namens de werkgroep Personeel en Structuur en de werkgroep Infrastructuur.

De eenmaking van opera en ballet, twee belangrijke cultuurdragers in Vlaanderen, is een ambitieus project van de Vlaamse Regering.

De nieuwe raad van beheer van de Vlaamse Opera en het KBVV bestaat uit dezelfde vijftien mensen, met twee verschillende voorzitters. Voor het uitwerken van dit project werden drie werkgroepen opgericht: de werkgroep Personeel en Structuur, de werkgroep Infrastructuur en de werkgroep Financiën.

De werkgroep Personeel en Structuur kon op veel belangstelling rekenen: meer dan de helft van de leden van de raad van bestuur heeft deelgenomen aan de werkzaamheden ervan. Een van de belangrijkste opdrachten van de raad van bestuur is het wegnemen van de angst en de onzekerheid die het resultaat zijn van dergelijke veranderingen. Daartoe moet men aantonen dat er een project voorligt waar iedereen voordeel bij zal hebben.

De werkgroep heeft aanbevelingen uitgewerkt die goedgekeurd werden door de raad van bestuur en die hun weerslag vinden in het rapport van de transitie-manager. Er werd een nieuwe organisatiestructuur voorgesteld. De nieuwe organisatie zou een schoolvoorbeeld moeten worden van ‘corporate governance’ op cultureel gebied. Dat betekent dat alle betrokken actoren hun rol goed kennen.

Het rapport bevat twee organogrammen, waarbij het ene een verduidelijking is van het andere. Behalve de artistieke directeur van opera en die van ballet is er ook een algemeen directeur die moet zorgen voor de coördinatie en de optimalisatie van de infrastructuur, ten bate van beide activiteiten. De drie directeurs zullen heel goed moeten samenwerken. De profielen van de artistieke directeurs veranderen niet. Het profiel van de algemeen directeur is terug te vinden in het rapport. Enkele maanden gelden hebben de raden van bestuur de voorselectie toevertrouwd aan een bureau. Tot nog toe hebben 44 mensen gereageerd op de aankondiging. Binnen enkele maanden zal de kandidaat geselecteerd zijn, die dan hopelijk zo vlug mogelijk zijn functie kan opnemen. Dit zou ten laatste na de zomervakantie moeten mogelijk zijn. Dit zal mee de datum van de totstandkoming van de fusie beïnvloeden.

De firma Eubelius werd gecontacteerd om de problematiek van de juridische structuur te verduidelijken en om oplossingen te suggereren. Het transitierapport kiest voor een inkanteling van de ene organisatie in de andere. Dat vergemakkelijkt de aanpak van de problematiek van de lonen. Als men ervan uitgaat dat het beste van de twee werelden mogelijk is voor beide personeelsgroepen, dan zouden de kosten heel hoog oplopen. Deze operatie moet in de mate van het mogelijke budgettair neutraal zijn, uiteraard met respect voor de bestaande arbeidsvoorwaarden. Dit zal een intensieve en constructieve discussie vergen.

De heer Bamelis somt een aantal zaken op die deze operatie kunnen doen mislukken: geen algemeen directeur aanstellen, de indruk wekken dat het onbetaalbaar is en het personeel onzeker maken. Het is belangrijk dat de cel Interne Eenmaking zo snel mogelijk wordt opgericht. Het personeel is van goede wil, maar het wil de eigen ideeën kunnen realiseren. Daarom is een dialoog op de werkvloer heel belangrijk. De besprekingen over de cao en de arbeidsreglementen zijn opgestart. De werkgroep heeft echter nog veel werk voor de boeg.

De werkgroep Infrastructuur boog zich over de situatie van de gebouwen. Het gemeenschappelijk gebruik van de infrastructuur zal een belangrijke troef zijn voor de toekomst. Het kan leiden tot meer efficiëntie inzake technisch personeel, ‘public relations’ en ‘marketing’. Het onderhoud van de gebouwen zal veel geld kosten. Er zijn een aantal interessante denkpijlers, onder meer een overname van de twee operagebouwen door de Vlaamse Gemeenschap. Dat zal nog heel wat discussie vergen. Het zou tot vertragingen leiden als men daarop zou wachten.

De heer *Luc Jansegers*, voorzitter van de werkgroep Financiën, is reeds sinds 1988 lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Opera.

Het financieringsmodel dat mevrouw Savelkoul heeft uitgewerkt, is een ‘business model’. Aan de hand van budgettaire tabellen (die te consulteren zijn op de elektronische [dossierpagina](#) van dit verslag) wordt hierop nader ingegaan. Het model werkt met vier deelenvelopen. Aan de linkerkant worden de variabele productiekosten en de vaste artistieke kosten samengebracht voor de Vlaamse Opera en aan de rechterkant die voor KBVV. De twee middelste kolommen tonen de ondersteunende diensten en de kosten voor infrastructuur. Elk onderdeel van de beide instellingen werd geclusterd naar een van de vier entiteiten zodat er een kostenberekening kon worden gemaakt.

Binnen dit financieringsmodel was het aanvankelijk de bedoeling om indexparameters toe te passen op de jaarrekeningen van de verschillende instellingen van het jaar 2011. Uiteindelijk heeft men zich echter gebaseerd op de twee goedgekeurde begrotingen voor het jaar 2013. De Vlaamse Opera en het KBVV vertrekken van een begroting voor dit jaar met een deficit van respectievelijk 334.893 en 959.139 euro. Voor 2013 wordt dit voorlopig weggevoerd door dit maximaal op te nemen in de eigen reserves. Voor de Vlaamse Opera zijn de reserves daarmee niet volledig uitgeput. Voor het KBVV werden alle reserves opgenomen, en blijft er nog een deficit. ESR-matig wordt het opnemen van reserves als een uitgave beschouwd. Bij het KBVV werden de kapitaalsubsidies voor infrastructuur weggelaten omdat de Vlaamse Opera dit niet heeft, wat de vergelijkingen bemoeilijkte. Dat leidt tot een verschil van 45.000 euro, wat vrij beperkt is. De begrotingen werden tot en met 2018 verwerkt in beide enveloppen. De keuze voor die datum heeft te maken met het feit dat de artistieke leiding van beide instellingen tot dan in handen blijft van respectievelijk Aviel Cahn en Assis Carreiro.

Op de loonkosten werd niet alleen de indexering toegepast, maar ook een vergrijzingsparameter. Alle personeelskosten werden op individuele basis doorgerekend, met toepassing van de biënnales en gecorrigeerd met de uitstroom van de personeelsleden die met pensioen gaan. Binnen de Vlaamse Gemeenschap ligt die parameter over het algemeen tussen de 0,1 en de 0,5. Bij de Vlaamse Opera is dat 0,76. Dat is nog een gevolg van de herstructurering van 1988. Toen werden namelijk heel wat nieuwe mensen aangeworven die pas in 2022-2023 zullen uitstromen. Voor het KBVV werd er een loonmassa berekend, maar daarbij werd geen rekening gehouden met een vergrijzingsparameter. Dat leidt tot de evolutiecoëfficiënt van 0,814. De andere parameters (bij de ondersteunende diensten en infrastructuur) zijn gebaseerd op de 0,76 en de 0,814 en de relatieve aandelen van ballet en opera.

De begrotingen van opera en ballet voor de periode 2014 tot en met 2018 werden gecorrigeerd op basis van de nieuwe situatie na de fusie. Het ballet zal geen huur meer hoeven te betalen aan de opera en de uitgaven voor orkestbegeleiding zullen verminderen. In de hypothese dat er geen enkele besparingsmaatregel wordt genomen, zou dat leiden tot een gecumuleerd deficit van 9,9 miljoen euro, zonder het jaar 2013.

Een dergelijk deficit veronderstelt dat alle betrokken partijen inspanningen doen. Daarom moeten beide instellingen proberen om de eigen inkomsten te verhogen. Het uitgangspunt was dat het personeel wordt overgenomen binnen de nieuwe organisatie. Op dit ogenblik is het aantal producties en het aantal voorstellingen voor de Vlaamse Opera vrij stabiel en zijn de zalen vrij goed gevuld. In de periode van 2014 tot en met 2018 zouden de inkomsten met twintig percent moeten stijgen, inflatie inbegrepen. Dat komt neer op een reële stijging van ongeveer tien percent. Op dit ogenblik liggen de ticketprijzen van de Vlaamse Opera immers reeds eerder hoog binnen het West-Europese spectrum. Men zal het dus verstandig moeten aanpakken. Men kan denken aan speciale midweektarieven of aan een onderscheid tussen de verschillende soorten van producties. Ook ‘fundraising’ kan in de toekomst wellicht meer mogelijkheden bieden dan in de voorbije crisisjaren.

Voor het KBVV verliep de berekening moeilijker omdat de programmatie een tijd stilgelegen heeft. Dit seizoen speelt het KBVV vrij veel op het Eilandje, in een vrij kleine zaal. Uit onderzoek bleek dat het ballet in België met ongeveer 54 voorstellingen op kruissnelheid komt. Voor het financiële scenario is het dus belangrijk dat men voldoende voorstellingen kan geven in de eigen grote zalen waar men bovendien een aantrekkelijke prijs kan vragen. Voor de operazalen in Antwerpen en Gent is men uitgegaan van een bezettingsgraad van zeventig percent. Het is ook de bedoeling dat het ballet opnieuw voorstellingen gaat brengen in het buitenland. Op basis van historische reeksen kan men ervan uitgaan dat er in 2018 dertig buitenlandse voorstellingen zijn op kruissnelheid. De instelling zou dus tachtig à negentig voorstellingen brengen. Dat zou leiden tot een aanzienlijke verbetering van de financiële resultaten.

Het gecumuleerde deficit van ongeveer 3 miljoen euro bij het KBVV werd de voorbije jaren voor meer dan de helft door de instelling zelf weggewerkt (tot ongeveer 1,4 miljoen euro). Op het einde van het kalenderjaar 2012 heeft de Vlaamse Regering beslist om dit deficit weg te werken. Dat zal de financiële kosten van het KBVV aanzienlijk doen dalen. De heer Jansegers merkt nog op dat alleen de Vlaamse Gemeenschap haar subsidies indexeert. Ook de steden Gent en Antwerpen zouden dit moeten doen.

Men zou ook kunnen proberen om gedurende een aantal jaren geen indexering toe te passen op de enveloppen inzake ondersteunende diensten en infrastructuur, voor de uitgaven die niet met lonen en energie te maken hebben. Ook dan zou er nog gedurende een aantal jaren een aanzienlijk deficit blijven. Om dat deficit weg te werken vraagt men dat de Vlaamse Regering in de periode 2014 tot en met 2018 een inspanning zou doen van gemiddeld 550.000 euro per jaar.

Als er geen besparingsmaatregelen worden genomen, zal er in de periode van 2014 tot en met 2018 een gecumuleerd deficit ontstaan van 9,9 miljoen euro. Voor beide instellingen is er volgens het ESR een deficit van ongeveer 1,245 miljoen euro in 2013. Bij het KBVV was er nog een deficit van 1,476 miljoen euro. Als men dat optelt, komt men aan een bedrag van 12,6 miljoen euro waarvoor er een oplossing moet gezocht worden. Het businessplan stelt voor dat de instellingen hiervan 45 percent ten laste nemen door het verhogen van de eigen inkomsten. Het niet-toepassen van de indexering op de enveloppen voor ondersteunende diensten en infrastructuur zou goed zijn voor 6,6 percent, de indexering door de andere overheden (voornamelijk de steden) voor 5,6 percent, de extra middelen die de Vlaamse Regering zou moeten verstrekken voor de periode 2014 tot en met 2018 zouden goed zijn voor 20,8 percent. Het wegwerken van het deficit voor het jaar 2013 door de Vlaamse Regering zou eveneens goed zijn voor 10 percent, en het wegwerken van het deficit van het verleden bij het KBVV betekent 11,6 percent.

De effecten van eventuele loonverschillen zijn hier niet meegerekend. Als men vindt dat dit moet gecorrigeerd worden, moet dat het voorwerp zijn van onderhandelingen. De fusie zal nog tot een aantal specifieke kosten leiden, onder meer voor de algemeen directeur en voor het aanpassen van de statuten. De werkgroep Financiën gaat uit van een model met twee plateaus.

In het jaar 2013 en in een deel van het jaar 2014 zal het KBVV met 45 dansers werken. De meerjarenbegroting gaat echter nadien opnieuw uit van 49 dansers, zoals heel lang het geval is geweest.

De optie voor een enkel plateau is nog niet ten gronde doorgepraat met de betrokken partners. Mits een aantal maatregelen kan men de Vlaamse Opera dan naar een financieel evenwicht brengen. Een stijging van de eigen inkomsten blijft echter noodzakelijk. De stad Gent en de provincie Oost-Vlaanderen zullen vermoedelijk hun subsidies heroriënteren als de Vlaamse Opera daar niet meer permanent resideert. Met de beschikbare middelen kun-

nen ze dan balletvoorstellingen ontvangen. De stad Gent zal dit moeten bekijken binnen het geheel van haar kunstenbeleid. Misschien zal ze dan artistieke ondersteuning vragen van de Vlaamse Gemeenschap.

4. De vertegenwoordigers van het personeel

Mevrouw *Laurette Muylaert*, ACOD, zal zich houden aan de tekst van het gemeenschappelijk vakbondsfront die tot stand gekomen is op basis van overleg tussen de ondernemingsraad en de militanten van het KBVV en van de Vlaamse Opera.

Mevrouw Muylaert vindt het positief dat er eindelijk een rapport is, dat bevestigt dat er iets moet gebeuren. Niets doen is geen optie. Het rapport gaat echter uit van een aantal veronderstellingen en het maakt abstractie van een aantal belangrijke gegevens. In het document leest ze een aantal interessante denkpistes, onder meer het werken met duidelijke enveloppen, al is de kostenberekening te optimistisch. Het rapport houdt ook te weinig rekening met de sociale gevolgen en met de nood aan een werkbare organisatie.

Het is positief dat er op de vergadering van 1 maart 2013 afspraken werden gemaakt met de orkesten. Het feit dat er geen aangeduid orkest is voor de begeleiding van het KBVV, is inderdaad een belangrijk probleem. In 2013 zullen de kosten voor de orkesten van het KBVV 266.000 euro bedragen. De verdere financiële gezondmaking van deze instelling vereist een oplossing van dit probleem. Er moeten concrete en omvattende afspraken worden gemaakt, die doorgesproken zijn met de respectievelijke ondernemingsraden.

Het hoofdstuk over de gebouwen vormt een belangrijk luik in het zoeken naar oplossingen voor de instellingen. Het rapport erkent dat de kosten voor de historische opera-gebouwen nauwelijks nog te dragen zijn door de instellingen zelf. Ook de gebouwen van het KBVV moeten dringend worden gerenoveerd. Op dit ogenblik is de balletvloer bijvoorbeeld gevaarlijk voor de dansers. De discussie over de vraag welke overheid waarvoor verantwoordelijk is, is al heel oud.

Het rapport bevestigt ook dat een fusie geld kost. Indien men deze fusie wil doorvoeren, dient men in de nodige middelen te voorzien. Het is niet altijd duidelijk waarop de berekeningen gebaseerd werden.

Er moeten goede samenwerkingsakkoorden gerealiseerd worden over het gebruik van de zalen en over de orkestbegeleiding van het ballet.

Mevrouw Muylaert formuleert een aantal bekommernissen en technische opmerkingen. Het rapport stelt reeds op pagina 1 dat deze operatie budgetneutraal moet zijn. Dat is nieuw, want men heeft steeds gezegd dat men beseft dat deze fusieoperatie meer zou kosten. Wie zal dat betalen? Zal dit ten koste gaan van de werking en van het personeel? In dat geval gaat het om een verkapte vorm van besparen.

SD Worx zou in de beginfase van de studie een aantal fouten hebben gemaakt. Op basis van het scenario van de opslorping van het KBVV door de Vlaamse Opera kwam men tot een kostprijs van 766.000 euro. Daarbij zou er alleen een harmonisering gebeuren voor die functies die ook een tegenhanger hebben binnen de Vlaamse Opera. Zelfs dit bedrag is een onderschatting, want men heeft zich gebaseerd op de medianen en niet op de reële lonen, die hoger liggen wegens de grotere anciënniteit. Men kan dit scenario dus zeker niet omschrijven als het beste van de twee werelden. Binnen dit scenario zou er in de nieuwe instelling met minstens drie verschillende contracten worden gewerkt: dat van de opera, dat van het ballet en dat van de nieuwe medewerkers. Dat is echter asociaal en onwerkbaar. Dat blijkt uit de ervaringen binnen het Brussels Philharmonic en het Vlaams Radiokoor. Nog sterker is dat men niet denkt aan een gelijkschakeling van de lonen tus-

sen dansers en musici zoals al zo lang gevraagd wordt. De opmerking van de werkgroep Financiën over de onderfinanciering van beide organisaties, werd niet opgenomen in het transitierapport. Men dient dus meer duidelijkheid te creëren over de precieze kost. De overgang van de Vlopera van VOI naar vzw heeft de instelling veel extra geld gekost. Als de Vlaamse overheid nu dezelfde fouten maakt, kan dat leiden tot minder artistieke output en excellentie. Het gevaar is te groot om hierover vaag te blijven.

Inzake de lonen verwijst mevrouw Muylaert naar de functieweging die gebeurd is in de Koninklijke Muntshouwborg. Het loonverschil tussen de nationale en de Vlaamse instellingen wordt alleen maar groter. Daarom zou ze met de minister graag een timing vastleggen voor een inhaalbeweging.

De heer *Tim Lycke*, ACLVB, vindt het positief dat het rapport bevestigt dat er een oplossing moet komen voor de gebouwen. Het moet echter duidelijk zijn wie de kosten daarvan zal dragen. Men dient ook uit te gaan van realistische inschattingen. Het rapport lanceert een denkpiste waarbij de instelling de stad Gent zou verlaten. Daar zouden alleen nog voorstellingen worden gespeeld. Wat moet er dan gebeuren met de Gentse werknemers die in deze stad hun leven hebben uitgebouwd? Bovendien zijn sommige kosten van deze denkpiste, zoals de verplaatsingskosten en de standplaatsvergoedingen, niet verrekend in het rapport.

Op de pagina's 42 en 43 leest de heer Lycke een aantal assumpties en gevaarlijke pistes voor het personeel: een vermindering van het aantal voorstellingen, een reductie van het aantal medewerkers voor de techniek en de gebouwen of van het aantal koor- en orkestleden en een langere of definitieve vermindering van het aantal dansers. Deze maatregelen bedreigen de eventuele positieve aspecten van een samenwerkingsverband. Sommige van deze maatregelen gaan ook in tegen de beloften van onder meer de minister zelf. Men dient ook te beseffen dat men het de Vlaamse Opera vroeger kwalijk nam dat ze minder voorstellingen draaide omwille van de besparingen. Daaruit heeft men zelfs verkeerdelijk geconcludeerd dat het koor en het orkest onderbenut worden. Hopelijk maakt men deze fout niet opnieuw. Als de opdracht van het orkest wordt uitgebreid, dan moet het ook voldoende groot zijn. Het rapport stelt dat het loon van de algemeen directeur zou moeten worden gecompenseerd vanuit de instelling. Dat zou kunnen worden opgevangen binnen het nieuwe organigram. Misschien moeten er dus enkele mensen worden ontslagen om het loon van de algemeen directeur te bekostigen.

Uit het rapport maakt de heer Lycke op dat een van de twee bestaande vzw's zal opgeslorpt worden door de andere. Hij besluit daaruit dat men het KBVV zal vereffen. Wij hebben zeer slechte ervaringen met vereffeningen in onze sector, kijk onder andere maar naar het dossier OVV. De schuld van het KBVV zou blijkbaar weggewerkt zijn door een beslissing van de Vlaamse Regering. Wat houdt dat precies in?

Het rapport spreekt over samenwerking tussen de technische afdelingen. Het rapport zegt ook dat de arbeidsreglementen niet meteen geharmoniseerd hoeven te worden. Dat is niet werkbaar.

Hat artistieke budget omvat ook het vaste artistieke personeel. De artistieke leiding kan het productiebudget dus vergroten door het artistieke personeel in te krimpen. Dat baart de heer Lycke zorgen want de artistieke leiding verlangt over het algemeen – terecht – naar een groter budget voor de producties. Een inkrimping van het personeel staat ook haaks op de belofte van de raad van bestuur om het aantal dansers te behouden. Op pagina 39 staat dat het vergrijzingspercentage vanaf 2018 zal dalen. Hij heeft net gehoord dat dit pas vanaf 2022 het geval zou zijn. Er is ook sprake van een vreemde budgettering voor de ontslagvergoedingen. Voor 2013 worden de ontslagvergoedingen op 250.000 euro begroot. Tussen 2014 en 2018 zouden ze teruggebracht worden naar nul. In de loop van die vier

jaar zouden er dus geen mensen worden ontslagen. Dat is positief, maar het is onduidelijk of het ook realistisch is.

Het is onduidelijk hoe de kostprijs van de orkestbegeleiding berekend werd. De productiekosten van het ballet die niet het gevolg zijn van lonen, worden verminderd met 110.000 euro omwille van de nieuwe orkestbegeleiding bij de Vlaamse Opera. Er zou een budget van 150.000 euro overblijven om andere orkesten in te huren. Hoe moet men dat bedrag juist bekijken? Op dit ogenblik zijn er immers al tekorten.

Het rapport zegt ook dat de opera waarschijnlijk verder zal wegglijden naar een provinciaal gebeuren indien er niets verandert. Dat is hard aangekomen bij de werknemers, en wellicht ook bij de directies. Ondanks het karige budget brengt de Vlaamse Opera immers nog altijd kwaliteit op een internationaal niveau. Misschien moet men de budgetten van de grote culturele instellingen in het buitenland eens vergelijken met die van de Vlaamse Opera.

Op dit ogenblik kan men zeker geen eigen inkomsten verwerven uit de ondersteunende diensten. Men kan alleen prestaties leveren aan derden als er meer personeel is en dat zou geld kosten. In dat verband is er ook een probleem met de ruimte.

Een degelijke administratieve ondersteuning van het ballet en een toename van het publiek vergen bijkomende middelen voor pr. Daarvoor is bijkomend personeel nodig. De bestaande diensten van de Vlaamse Opera zijn nu al overbezet.

De heer *Servaas Le Compte*, ACV-transcom Cultuur, merkt op dat koken geld kost. Het transitierapport inspireert zich op het Amsterdamse model, maar bezorgt niet alle informatie over dat model. In Amsterdam zijn er aparte kostuumateliers voor opera en ballet en is er een afzonderlijke zakelijke ondersteuning. Hoe realistisch is het organogram dan? Men mag niet verwachten dat de algemeen directeur een superman of -vrouw zal zijn die al die ontbrekende functies op zich kan nemen. Bij vergelijkbare instellingen in het buitenland is er inderdaad een betere verhouding tussen de subsidies en de eigen inkomsten. Die instellingen kunnen echter in hun eigen land terecht in 35 of 40 zalen en beschikken over beduidend hogere middelen. In Nederland zijn giften en dotaties rechtstreeks fiscaal aftrekbaar.

Het is niet juist dat de Nederlandse Opera geen vast orkest heeft. De facto gebruikt men immers voor bijna alle grote producties hetzelfde orkest. De kostprijs is trouwens ongeveer dezelfde, of men nu werkt met een vast orkest of niet. Een afschaffing van het orkest zou dus niets opbrengen.

Het blijft onduidelijk wat men verwacht van de instelling. Het transitierapport gebruikt termen als 'wereldklasse' en 'internationale uitstraling'. De adviseur van de minister zegt dat twaalf miljoen euro niet nodig is, omdat een grote internationale uitstraling niet hoeft. Als men wereldklasse verwacht, dan heeft men die twaalf miljoen wel degelijk nodig.

De heer *Le Compte* betreurt dat men af en toe voorbijgaat aan het sociaal overleg dat niet gebeurd is bij het tot stand komen van dit rapport. Deze organisaties hebben immers een hoge syndicalisatiegraad. Het is niet juist dat er reeds overleg aan de gang is over de arbeidsreglementen. Het gemeenschappelijk vakbondsfront heeft duidelijk gesteld dat het onmogelijk is om deze gesprekken te voeren omdat de ondernemingsraden over onvoldoende informatie beschikken over de gevolgen van de fusieplannen. De cao is net met een jaar verlengd. Dat betekent echter niet dat er geen goed sociaal overleg zou zijn met de directies van de beide instellingen.

De ondernemingsraden hebben herhaaldelijk bij de raden van bestuur en bij het kabinet gevraagd naar de vele rapporten en ‘benchmarkings’, maar ze hebben die niet gekregen. Het rapport werd zelfs eerder aan de pers bezorgd dan aan de ondernemingsraad of aan de raad van bestuur. In dit verband verwijst de heer Le Compte naar de juridische opmerking in de voetnoot. De directies en de raad van bestuur hebben het Eubeliusrapport, dat de basis is van het transitierapport, officieel nog altijd niet gekregen. Dat rapport zegt dat men met de harmonisatie beter kan wachten tot een tijdje na de fusie. Cao 32bis beschermt de rechten van de werknemers, maar volgens bepaalde juridische strekkingen kan men een tijdje na een fusie of een overgang toch wijzigingen doorvoeren. Zal men een jaar na de fusie misschien toch negatieve loonharmonisaties doorvoeren? Het Eubeliusrapport zegt ook dat dit een opstap zou zijn naar de voltooiing van de poolvorming van het koor en de orkesten. De argumenten tegen deze poolvorming zijn nog altijd geldig. Ook de uitspraak dat de OVV-personeelsleden zouden verzaken aan een ambtenarenstatuut, is voorbarig.

De heer Le Compte vat de commentaren van het gemeenschappelijk vakbondsfront samen. De fusie of een andere samenwerkingsvorm kan tot efficiëntiewinsten leiden, indien men bijvoorbeeld afspraken maakt over een beter gebruik van de gebouwen en de speelvloeren, maar er zijn ook meerkosten aan een fusie. Hij hoopt dat de discussie over de kerntaken eindelijk zal worden uitgeklaard. De essentie is dat men voldoende middelen moet uittrekken voor de fusie. Het artistieke budget mag niet verminderen. De instellingen hebben al grote financiële inspanningen geleverd. Een fusie is niet het enig denkbare instrument om samenwerking te realiseren. In het verleden heeft men onvoldoende gebruikgemaakt van het instrument van de beheersovereenkomsten. Over een aantal punten zou men ook ad hoc overeenkomsten kunnen sluiten. Als men alles wil sturen vanuit de overheid, zou men ook opnieuw een VOI kunnen oprichten. Het personeel wil niet noodzakelijk een fusie. Het wil dat er samenwerkingsverbanden worden gevonden die in goede en duurzame overeenkomsten worden vastgelegd. Het wil ook dat men ophoudt met de instellingen om de paar jaar in vraag te stellen. De werknemers willen garanties om hun excellente artistieke werk te kunnen voortzetten.

Er zijn een aantal sleutels voor het realiseren van een werkbaar samenwerkingsverband: een loonharmonisatie vanaf het begin, grote investeringen in infrastructuur, voldoende financiering voor het onderhoud van de gebouwen en garanties voor tewerkstelling en arbeidsvoorwaarden van het bestaande personeel. Een fusie is maar aanvaardbaar indien men daarvoor de nodige middelen uittrekt.

5. Bespreking

De heer *Bart Caron* vindt het positief dat de transitiebeweging een aantal belangrijke denkprocessen op gang heeft gebracht over de bestaansredenen en de financiering van de instellingen.

Het tweede rapport van mevrouw Savelkoul is een uitstekend document. De oplossingspistes zijn trapsgewijs opgebouwd. De belangrijkste vraag is welk soort operahuis en welk soort balletgezelschap men in Vlaanderen wil. Op die vraag moet de minister een antwoord formuleren. Hij veronderstelt dat men voor de opera het model wil blijven volgen van het klassieke operahuis met een koor, een orkest en een decoratelier, en met een bepaalde repertoirekeuze. Dat maakt hij op uit de verlenging van het mandaat van de heer Cahn. Er zijn echter goedkopere oplossingen mogelijk. Men kan ook denken aan een artistiek vernieuwend huis, met een actueler repertoire. Aan het doortrekken van de bestaande visie op de Vlaamse Opera hangt natuurlijk een prijskaartje. De Munt speelt op een enkele locatie ongeveer evenveel voorstellingen als de Vlaamse Opera, en beschikt – naargelang de berekeningswijze – over zeventig tot honderd percent meer middelen. Eenzelfde redenering geldt voor het KBVV.

De heer Caron is niet voor of tegen een fusie. Hij wil vooral een antwoord op die vragen. Indien men kiest voor het behoud van de status quo, is een fusie wellicht de beste oplossing. Zo kan men een aantal materiële en personele problemen oplossen en efficiëntiewinsten boeken. De problemen hebben dan te maken met het repertoire, het personeel en de werkgelegenheid. Als men zich wil profileren als een opera met wereldklasse, doet men er beter aan om innovatief te zijn dan om de traditie te bestendigen. De kunstvormen waarmee Vlaanderen de wereld veroverd, zijn over het algemeen actuele kunstvormen: hedendaagse dans, beeldende kunst en theater. Dat is een realisatie van de mensen uit het vrije circuit van het Kunstendecreet. Toch heeft Vlaanderen ook opera en klassieke dans nodig.

Het transitierapport stelde dat de exuberante honoraria voor dirigenten en solisten 25 percent van het artistieke budget opslorpen. Het is de bedoeling om daar iets aan te doen. Is dat ook realistisch?

Naast de operaproducties zijn er ook elf losse concerten van het operaorkest. Dat is een belangrijke kostenpost. Hoe belangrijk zijn deze concerten? Op welke internationale benchmark is de grootte van het koor, het orkest en het ballet gebaseerd? Of werd er een subjectieve inschatting gemaakt?

Is er over de pistes voor de indexering en voor de overdracht van de gebouwen, overleg geweest met de steden? Zijn er ook engagementen, en welke status hebben ze? De heer Caron veronderstelt immers dat de lokale verkiezingen deze werkzaamheden doorkruist hebben.

De fusie zou ingaan op 1 januari 2014. Achten de voorzitters van de twee huizen en de werkgroepvoorzitters die timing ook realistisch?

De heer Caron heeft begrepen dat de deficits die opgebouwd werden tot 31 december 2012 weggewerkt zijn, maar dat er nog deficits zijn voor 2013. Zullen die dichtgereden worden door de Vlaamse overheid of is er een andere afspraak? Deze situatie hypothekeert de toekomst. De ervaring leert dat men voorzichtig moet zijn met al te optimistische cijfers.

De fusie zal leiden tot beperkte efficiëntiewinsten. De restauratie van de operagebouwen zal echter een peperdure operatie worden. Is dit een verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap of moeten de steden ook een inspanning doen? Men hoopt dat de steden hun bijdrage zullen indexeren, maar in werkelijkheid bouwen de steden hun bijdrage al 25 jaar af. Binnen het kerntakendebat schuiven de steden en de gemeenten dergelijke bovenlokale opdrachten door naar het Vlaamse niveau. De provincies spelen op dit vlak geen rol meer. Is de Vlaamse Regering zich goed bewust van deze situatie?

Mevrouw Carreiro heeft in haar presentatie duidelijke uitspraken gedaan over de organisatorische betekenis van de gezamenlijke bovenstructuur. De algemeen directeur wordt verantwoordelijk voor de facilitaire organisatie. Binnen deze fusie zouden beide huizen gelijkwaardig zijn. Dit kader moet artistieke autonomie mogelijk maken. Delen alle betrokkenen in beide huizen deze visie? Dat is immers een voorwaarde voor de fusie. Het ballet heeft eeuwen gestreden om uit de begeleidende rol van het muziektheater weg te komen. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn om die situatie opnieuw in te voeren.

Inzake het wegwerken van de tekorten werd er uitstekend werk verricht. Men ging uit van een aantal hypothesen die telkens financieel werden uitgewerkt. In het meest optimistische scenario, dat een aantal verregaande inspanningen vergt waarover de raad van bestuur zich nog moet uitspreken, komt men uit bij een positief saldo. Daar heeft de heer Caron twijfels bij. Men kan de ticketprijzen verhogen, maar daarbij dient men zich af te vragen of men ook hetzelfde artistieke niveau kan bieden als de instellingen waarmee men zich

vergelijkt. Bovendien dient men te beseffen dat de capaciteit van de zalen in Vlaanderen relatief klein is. Ook de piste om Gent deels los te laten en om te werken via een uitkoop-som lijkt hem zeer optimistisch. Wat zal men doen als die ideale situatie niet haalbaar blijkt? Zal men dan opnieuw werken zoals de voorbije 25 jaar, namelijk de financiële situatie telkens om de paar jaar aanzuiveren? Hij wil sterkere garanties van de Vlaamse Regering. Zo niet zal men moeten kiezen voor een andere soort opera.

De heer Caron begrijpt dat men een algemeen directeur dient aan te stellen. Hij was wel verrast om die vacature in de krant te zien. Hij betreurt dat men dat niet eerst heeft mee-gedeeld aan het Vlaams Parlement.

Op pagina 43 van het rapport is er sprake van een uitkoopsom om in Gent te spelen. Gaat men er dan vanuit dat er voor de opera nog slechts één plateau is en dat het andere plateau wordt overgenomen door de stad Gent, die dan, zoals een cultuurcentrum, opera- en balletproducties zou inhuren? Is er daarover onderhandeld met de stad Gent? Deze optie zou weinig stabiliteit bieden voor de Gentenaars. Als de stedelijke begroting onder druk staat, zal deze post immers als eerste geschrapt worden. Gent beschikt over een fantastische plek, en het zou heel jammer zijn mocht er daar geen opera meer gespeeld worden. Hij pleit echter niet noodzakelijk voor een voortzetting van de bestaande aanpak. Misschien moet men af van het idee dat alle producties zowel in Gent als in Antwerpen moeten worden gespeeld. Men zou zelfs kunnen denken aan een artistieke profilering van de twee podia. Zo zou men misschien kunnen besparen op reis- en decorkosten.

De heer Caron deelt de bekommernis van de vakbonden over de loonharmonisering. Hij is voorstander van een onmiddellijke harmonisering. Het is immers moeilijk verdedigbaar om in een en hetzelfde huis met twee statuten te werken. De mentaliteit is heel belangrijk voor een cultuurhuis en geld kan de sfeer gemakkelijk verzieken. Hoeveel geld is er jaarlijks nodig voor de harmonisatie? Is het bedrag van 760.000 euro daarvoor voldoende?

Zou het niet wenselijk zijn om een nieuwe vzw op te richten en de beide structuren daar in te kantelen? Zijn daar juridische bezwaren tegen?

De heer *Paul Delva* stelt vast dat er op heel wat fronten hard gewerkt wordt aan de transitieoefening. De belangrijkste verantwoordelijkheid zal bij de Vlaamse Regering liggen. Zij moet zich ertoe engageren om de gevolgen ervan te dragen.

Het contract van de transitie-manager loopt af binnen enkele weken. Bestaat er geen risico dat het veranderingsproces stilvalt in de periode tussen het vertrek van de transitie-manager en het in dienst treden van de nieuwe algemeen directeur? Hoe wil men dat opvangen?

Het rapport van de transitie-manager werd een maand geleden uitgebracht. Eerst werd de pers ingelicht, en dan pas de raad van bestuur en de ondernemingsraad. Zijn de personeelsleden ondertussen al ingelicht? Wat was de eerste reactie van de personeelsleden?

Op termijn wil men evolueren naar een enkele vzw. Het opdoeken van de vzw van het KBVV ligt echter gevoelig. Heeft een fusie juridische gevolgen voor het personeelsstatuut of voor de lonen? Heeft het oprichten van een nieuwe vzw bepaalde voordelen?

Mevrouw *Yamila Idrissi* stelt vast dat er bezorgdheid is over de financiële gevolgen en over de gevolgen voor het personeel.

De heer Caron merkte op dat men zich niet de fundamentele vraag stelt welk soort opera-huis en welk soort ballet men wil. Die vraag wordt echter al voor een deel beantwoord op pagina 32 van het rapport. Niets doen zou rampzalige gevolgen hebben, zowel financieel als artistiek. Het KBVV heeft namelijk omvangrijke financiële injecties nodig, zowel een-

malig als structureel. Zo niet dreigt het te verdwijnen. Ook de Vlaamse Opera zou drastisch moeten besparen waardoor hij dreigt weg te glijden naar een provinciaal gebeuren. Daar zit het antwoord over de artistieke excellentie die nagestreefd wordt.

Inzake de personeelsaangelegenheden is er nog veel werk aan de winkel. Hoe wil men dat aanpakken? Als men wil dat het sociaal overleg resultaten oplevert, dan moet men zorgen voor het juiste klimaat. Als het doorgeven van documenten daartoe kan bijdragen, dan moet men dat doen.

Om de instellingen financieel gezond te maken, moet men zware inspanningen leveren. Een synergieoefening veroorzaakt heel wat ongemak. Is er voldoende aandacht voor het begeleiden van het personeel? Kleine dingen zoals een advertentie voor een vacature kunnen onduidelijkheid en grote onzekerheid veroorzaken.

Er worden een aantal pistes over het gebruik van de gebouwen naar voor geschoven. Zijn deze voorstellen al besproken met de verantwoordelijke overheden? Als de voorstellen gehypothekeerd worden door het ontbreken van overleg, moet men een stap terugzetten in het proces om weer vooruit te kunnen. Waarom heeft dit overleg niet plaatsgevonden?

Als men het financiële scenario volgt dat als haalbaar wordt voorgesteld, komt men tot een vermindering van 550.000 euro. Men vraagt daarvoor een inspanning van de overheid. De vakbonden vragen terecht naar het kostenplaatje van de synergieoefening. Heeft men een zicht op de kostprijs? Een eigen identiteit creëren en een marketingplan uittekenen kost geld. Het is beter om dit nu al in te calculeren. Dit is nodig los van de transitiekost. Mevrouw Idrissi heeft het gevoel dat de puzzel nog onvolledig is. Het is jammer dat de rapporten nog niet behandeld zijn door de raden van bestuur en dat er nog geen officieel standpunt is.

De heer *Jo De Ro* drukt zijn appreciatie uit voor het vele werk dat door de werkgroepen werd verricht. De leden ervan werkten onbezoldigd. Mevrouw Savelkoul vermeldde zelfs in het transitierapport dat het een kostenbesparende factor was. Dat bewijst dat de leden van de raad van bestuur er niet alleen als bestuurder optreden, maar ook werkten uit liefde voor de kunsten.

Op de hoorzittingen werd verduidelijking gegeven over het financiële luik. Toch blijft de heer De Ro met een aantal vragen over de financiële regeling zitten. De basisvraag blijft of de streefdatum van 1 januari 2014 haalbaar is. Uit de cijfers leidt hij af dat er ook druk is om het haalbaar te maken, omdat elke dag uitstel tot financieel verlies leidt.

Zowel voor het personeel als voor de parlementsleden is het belangrijk dat de fusiekosten en -opbrengsten tegen elkaar worden afgewogen. Voor het sociaal overleg en de besprekingen met de minister zijn dit belangrijke gegevens.

De effecten van de loonverschillen en de fusiekosten werden in de hoorzitting vermeld, maar niet in het rapport omdat zij het voorwerp uitmaken van het sociaal overleg. De heer De Ro wil echter ook daarvan de best and worst case scenario's kennen. Hij wil een idee van de fusiekosten.

Als men twee organisaties samenbrengt, moeten sommige delen – zoals het artistieke – autonoom kunnen blijven bestaan. Men zou echter nooit aan een fusie beginnen als er geen opportuniteiten waren zoals voor de administratie, de logistiek, de planning en de promotie. De heer De Ro heeft niet de indruk dat er bespaard wordt op personeel. Door de fusie komt er ruimte bij het personeel, zoals bijvoorbeeld de toegang tot de nieuwe media bij het KBVV.

Hoe worden de tekorten van 2013 gefinancierd? Is dit met kaskredieten, via een lijn met de Vlaamse overheid, met reserves of op een andere manier? Wat is de kostprijs van de vertraging? Kunnen er in de transitieperiode al een aantal zaken gerealiseerd worden los van het bestuurlijke luik? Kunnen er dringende maatregelen genomen worden of zijn die al genomen om de verliezen te beperken?

Het zou goed zijn om de benchmark te kennen van de gemiddelde kostprijs van een plaats in de Vlaamse Opera of het KBVV, en de bijdrage daarin van de overheid. De oproep van de werkgroep Financiën is dat zij 67% van het tekort gaan wegwerken over een periode van vijf jaar, maar dat ze rekenen op de overheid voor het dragen van de opstartkost, de schulden van het verleden en een verhoogde bijdrage. Het is goed om te weten of er een historische achterstand van de bijdrage van de overheid is in vergelijking met Nederland, Frankrijk en Duitsland. Of zit men aan een vergelijkbaar niveau met de buurlanden? Dit is niet onbelangrijk in de verantwoording naar andere kunstvormen en organisaties.

De heer *Marius Meremans* wil weten of er contacten geweest zijn met de steden en of zij voorstellen hadden. Is de timing realistisch? Is een bijkomende financiering van 550.000 euro haalbaar? Of is dit maar een deel van wat het zal moeten zijn?

De aanwerving van de nieuwe algemeen directeur is belangrijk omdat het de persoon is die de verdere ontwikkeling van bij het begin moet meemaken.

Het is voor Vlaanderen belangrijk om een kwalitatief ballet en een kwalitatieve opera te hebben. De heer Meremans voelt aan dat er tijd moet worden genomen omdat er nog veel twijfels zijn bij een aantal actoren. Deze moeten eerst worden weggenomen. Hij verkiest een werkbaar plan, boven een te snelle niet-werkbare oplossing.

De heer *Philippe De Coene* is bezorgd over het sociaal overleg. Bij de voorstelling van de tussentijdse rapporten vroeg men om dit te respecteren. Dit werd uitdrukkelijk toegezegd. De vakbonden blijken niet te beschikken over een aantal essentiële documenten om ten gronde van gedachten te kunnen wisselen. Hij begrijpt dat dit een stapsgewijs proces is. Een aantal zaken zoals de indicatoren voor de berekening van de verloning en de evolutie daarvan zijn echter niet volledig beschikbaar. Op die manier is het moeilijk om de mensen te motiveren om mee te werken.

De steden Antwerpen en Gent hebben zich voor deze bespreking verontschuldigd. Van de schepen van Cultuur van de stad Gent vernam hij dat zij pas 24 uur over de teksten beschikte en dat men zich niet in staat achtte om er gedegen op te reageren op deze korte termijn. Men behoudt zich wel het recht voor om dat alsnog te doen. Het achtste punt van de goedgekeurde resolutie betreffende de beheersovereenkomsten met de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd via het Kunstendecreet (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 946/2) bepaalt dat de betrokken stadsbesturen optimaal betrokken moeten worden bij de synergieoefening. De heer De Coene vraagt om beslissingen te nemen in nauw overleg met de steden.

Het uitgangspunt van de oefening was dat men in tijden van besparingen een optimaal resultaat wil behalen. In de resolutie wordt gesteld dat het de bedoeling is de artistieke excellentie te versterken en verder te zetten. Er moest worden aangetoond waar de winst kon worden gepuurd. In een hoorzitting werd door de heer Brandsen gesteld dat het organisatorisch-structureel beter kan lopen door een fusie, maar dat dit niet noodzakelijk goedkoper zou zijn (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 870/3). Hij heeft een aantal bewijzen van het tegendeel gegeven. Via benchmarking heeft hij aangetoond dat er altijd een kostprijs is van de fusie zelf, maar ook van de verdere werking. Naast de eenmalige herstructureringskost is er ook een recurrente kost. Er zijn wel heel veel cijfers beschikbaar, maar men zou ook een interpretatie van de cijfers moeten krijgen. Hoe gaat de cao-regeling gebeuren? In het finaal rapport zou er één tableau moeten zijn, waarin men de verschillende – realistische – scenario's voorstelt. De Vlaamse Regering moet weten wat finaal de factuur is

om het artistieke niveau en de optimale organisatie te kunnen garanderen. Zonder deze informatie kan de regering geen gedegen beslissing nemen. De heer De Coene vraagt als-nog een poging te doen om een unificatie van de tabellen en cijfers te krijgen, eventueel in verschillende scenario's, zodanig dat er een realistisch beeld is.

De heer *Paul Cools* is altijd voorstander geweest om in de twee steden te blijven spelen. Dit heeft natuurlijk een prijs die gekend moet zijn. Dit is een politieke beslissing en niet een beslissing van de raden van bestuur of de instellingen. Vooraleer men tot een fusie overgaat, moet het duidelijk zijn wat de engagementen van Vlaanderen en de steden zijn. Zonder deze engagementen gaat men in het scenario van de jaarlijkse tekorten hervallen. Het is dus hoog tijd dat de steden in het debat worden betrokken en samen met de instellingen aan tafel gaan zitten om een duidelijk beeld te krijgen.

De timing is inderdaad zeer krap. De heer Cools heeft er echter begrip voor dat de minister een bepaalde timing voorop stelt. Zonder een dergelijke timing komt men niet tot een resultaat of zijn er vertragingsmanoeuvres.

De verderzetting van de fusie na het einde van de opdracht van mevrouw Savelkoul, is een taak van de raad van bestuur. De aanstelling van de nieuwe directeur is belangrijk omdat die het geheel zal moeten trekken. Dit zal nog een tijd in beslag nemen. Men verwacht een beslissing tegen eind april of begin mei.

De heer *Pol Bamelis* vult aan. Als de nieuwe directeur er nog niet is op het moment dat de transitie-manager stopt, wordt het project gehypothekeerd. De raad van bestuur kan niet op het veld de zaak trekken. Mevrouw Savelkoul is het best geplaatst om het rapport toe te lichten bij het personeel, en ook om de eenmakingscel te begeleiden. Ze wil dit doen, maar moet de kans krijgen. Hij pleit er bij de Vlaamse Regering uitdrukkelijk voor om het mandaat van de transitie-manager te verlengen tot de aanstelling van de nieuwe directeur.

De heer Cools meent dat dit een onderwerp zal zijn op de eerstvolgende vergadering van de raad van bestuur. Het is belangrijk een 'change manager' aan te stellen die de fusie begeleidt.

De heer *Aviel Cahn* deelt mee dat de bezettingsgraad in de Vlaamse Opera de laatste jaren alleen maar gestegen is. Er is dus zeker vraag naar. Er zijn in Vlaanderen andere instellingen die een ander soort muziektheater maken. Er is een voldoende verschillend aanbod. Als er een publiek is, hoopt hij ook dat er politieke steun voor is.

De artistieke kosten maken een derde uit van het productiebudget. Dit is normaal. Uit de benchmark blijkt dat er een lagere verloning is dan bijvoorbeeld in Luik of Düsseldorf. Dit zou ook een vorm van appreciatie voor het artistieke niveau kunnen zijn.

In verband met de kosten in afwachting van de realisatie van de fusie, kan de heer Cahn enkel stellen dat de Vlaamse Opera op technisch en organisatorisch vlak al veel samenwerkt met het KBVV, zonder dat dit juridisch is uitgewerkt. De mensen van de Vlaamse Opera werken keihard maar dit kan niet onbeperkt blijven duren. Als er mensen ontbreken bij het KBVV, dan zal men die moeten aanwerven als de schaalvoordelen van de fusie dit niet kunnen opvullen.

Mevrouw *Henriette Götz* stelt dat de berekeningen zeer ambitieus zijn en op 2013 gebaseerd zijn. Er is een vermindering van 333.000 euro voorzien. Men heeft altijd gesteld dat het plan ambitieus is en dat het een risicobegroting is, waarop er geen overschot is. Men moet dit zeer goed monitoren. In een jaar dat men wegens de moeilijke omstandigheden minder doet, ook op artistiek vlak, ziet men toch een stijging van de personeelsuitgaven van 3% (12% sinds 2009) als gevolg van de indexering en toenemende anciënniteit. Indien

we deze meerkost telkens moeten opvangen door te besparen op het onderhoud van de gebouwen, wordt dit op termijn nefast voor de instelling en de veiligheid van het personeel. De basis van 2013 als uitgangspunt voor de meerjarenbegroting houdt een risico in. Dan rijst inderdaad de vraag welk soort opera en ballet men wil.

Voor de heer *Pol Bamelis* is de moeilijkheid bij deze oefening om te bepalen wie wat moet weten op welk moment. Men moet met solide cijfers komen. Hij stelt vast dat de werknemersafgevaardigden zo actief en inventief zijn dat zij de documenten toch kennen. Dit is niet hetzelfde als ze officieel kennen en bespreken. Hij gaat akkoord dat er overleg moet zijn en dit kan beter. Het moment om dit te doen, breekt aan. Het overleg met de steden werd vertraagd door de verkiezingen en hun nasleep. Voor Gent en Antwerpen ligt deze zaak gevoelig. Het vinden van een politieke eensgezindheid blijkt niet eenvoudig. De vraag is ook wie met wie onderhandelt. Dit moet in de raad van bestuur worden besproken. Het wordt moeilijk om de problematiek van de gebouwen definitief op te lossen tegen einde 2013. Als men naar een topgezelschap wil gaan, kan men dit alleen realiseren via een benchmark. Het is echter moeilijk nu al de definitieve kosten te bepalen. Men wil vermijden om te spreken over een kostenbesparing. Men zou de Vlaamse Opera en het KBVV bedrijven in moeilijkheden kunnen noemen. Een van de manieren om de problemen op te lossen, is zo efficiënt mogelijk werken. Men kan zich nu nog niet uitspreken over de resultaten die er 'bottum-up' zullen komen.

De heer *Philippe De Coene* kan daar begrip voor opbrengen, maar drie jaar geleden was de reden voor de operatie om met beperkte middelen te trachten de twee instellingen efficiënter te doen samenwerken. Dit kon gaan van versterkte samenwerking tot fusie. Het is nuttig om te weten of het klopt dat de factuur misschien wat wordt onderschat. Hij is bezorgd voor het personeel. Dit is een discussie die moet worden gevoerd.

Er is een schuldopbouw geweest bij het KBVV tot een bedrag van drie miljoen euro volgens de heer Luc Jansegers. Die is vanaf 2009 afgebouwd en bedroeg op 31 december 2011 ongeveer 1,470 miljoen euro. Over dit bedrag heeft de Vlaamse Regering eind december 2012 in het kader van de ESR-consolidatie beslist dat het ten laste van de Vlaamse overheid komt. Dit heeft als voordeel voor het KBVV dat de financiële kosten dalen van 125.000 euro naar een 20.000 euro. De schuld uit het verleden is daardoor weg. De materialisatie moet echter nog gebeuren. Bij de Vlaamse Opera heeft men na de oprichting van de vzw in het eerste jaar een reserve aangelegd waarop de deficits, die er in de jaren nadien kwamen, werden afgeboekt. De vermelde 334.000 euro komt uit de reservering. Deze wordt ESR-matig aangerekend.

De schulden werden voor het KBVV betaald door een voorziening van de interestlasten in de begroting van de instelling. Hij meent dat er een kredietlijn was bij KBC. Voor de Vlaamse Opera werden de tekorten betaald via een aansluiting bij het Centraal Financieringsorgaan van de Vlaamse overheid.

Men zou met de mensen die de beslissing voorbereiden rond de tafel moeten gaan zitten om te beslissen welke parameters men wel of niet aanvaardt. Die zijn natuurlijk het voorwerp van potentiële meningsverschillen. Men heeft dit naar goed en realistisch vermogen gedaan. Hij kan voor elke parameter de genomen beslissing motiveren. In het financieel model is de aanvaarding van de vergrijzingscoëfficiënt als vertrekpunt belangrijk. Dit is een punt dat in het verleden in de grote culturele instellingen niet werd aanvaard. Dit is een norm die men jaarlijks moet bewaren en herberekenen. Finaal is berekend wat de bijdragen van elkeen kunnen zijn. Er is ook een bijdrage van de Vlaamse Regering. Die werd voor de periode 2014-2018 op 550.000 euro/jaar bepaald.

Het deficit van 2013 is het voorwerp van de begrotingscontrole en daarover is er nog geen uitsluitsel.

De finale kostprijs voor de Vlaamse Regering werd parallel berekend. Gemiddeld is er het extra bedrag van 550.000 euro voor de eengemaakte instelling voor elk jaar in de periode 2014-2018. Dit is zonder de werknota en de onderhandelingen die nog moeten worden gevoerd in het SD Worx-verhaal. Er is een doorrekening van het historisch gegroeide urenstelsel tussen het KBVV en de Vlaamse Opera. Dit vormt het overgrote deel van het bedrag van 635.000 euro, vermeld in het verslag van mevrouw Savelkoul. De andere elementen vloeien voort uit de verschillende reglementeringen voor de diverse personeelscategorieën.

De kostprijs van een operavoorstelling is gemakkelijker vast te stellen dan die van een balletvoorstelling, omdat het KBVV een touringcompagnie is. De omzet van de Vlaamse Opera is ongeveer 25 miljoen euro. Er worden tussen de 70 en 80 voorstellingen gebracht. De gemiddelde ticketopbrengst bij een operavoorstelling bedraagt ongeveer 50 euro.

Men heeft zich nog niet uitgesproken over het al dan niet hebben van een sociaal overleg met de transitie-manager, stelt de heer *Servaas Le Compte*. Op 9 september is er een overleg geweest met mevrouw Savelkoul. Op de zes gestelde vragen heeft men één antwoord gekregen. Een aantal teksten heeft men niet ontvangen. Het is geen goede manier om overleg te organiseren als men van de creativiteit van de tegenpartij uitgaat om de informatie te bekomen. Hij kan er begrip voor opbrengen dat men een aantal zaken solide wil voorbereiden. Dit betekent niet dat men moet wachten tot alles is uitgewerkt vooraleer men een dialoog opstart. In dat geval krijgt men partijen die diagonaal tegenover elkaar staan. Het management en de ondernemingsraad hebben gesteld dat ook zij een aantal documenten zoals het transitierapport niet hadden.

De heer *Pol Bamelis* reageert dat het heeft weinig zin om te gaan uitspitten wie wel of niet informatie gaf. Als men gezamenlijk achter het project staat en de aanbevelingen gegeven door de voorzitter opvolgt, zit men in een goede positie om samen iets te realiseren. Hij zou graag hebben dat het personeel kan meestappen in het project.

De heer *Servaas Le Compte* repliceert dat men niet weet wat het project is.

Mevrouw *Laurette Muylaert* licht toe dat de cao in de Vlaamse Opera afliep en dat men niet wist wat er ging volgen. Het uitblijven van een beslissing vormt het probleem. Ze is bereid alles in de ondernemingsraden te bespreken om te kijken wat er mogelijk is. Men moet dan wel over al de elementen kunnen beschikken en over een beslissing of de fusie er komt.

De heer *Jo De Ro* onderschrijft de stelling van mevrouw Muylaert. Hoe sneller men werkt, hoe beter. Iedereen vraagt erom. Het Vlaams Parlement mag dan niet achterblijven. De heer *Philippe De Coene* antwoordt dat snelheid belangrijk is, en ook doordachttheid.

De fusie is voor mevrouw *Assis Carreiro*, binnen haar mandaat als artistiek directeur van een klassiek ballet met 49 dansers, de oplossing. Het lijkt haastwerk, maar dat is nodig omdat de toestand van het KBVV dit vereist. Het personeel van het KBVV werd per e-mail op de hoogte gebracht van het rapport van de transitie-manager. Het document werd ook op het interne informatiesysteem geplaatst. Mevrouw Carreiro heeft mevrouw Savelkoul en leden van de raad van bestuur gevraagd het toe te lichten voor het personeel. Ze heeft daarop geen antwoord gekregen. Het is belangrijk dat het personeel de nodige toelichting krijgt. Als dit niet gebeurt, moet er worden ingegrepen. Het KBVV beschikt niet over een staf. Het KBVV heeft goed samengewerkt met de Vlaamse Opera op het gebied van marketing. Om de ambities en de mogelijkheden van het KBVV te realiseren, is het nodig om te ageren. Als het geen fusie wordt, moet men overschakelen naar een plan B. Momenteel ligt de fusie voor. Ze is van oordeel dat dit een opportuniteit is die men moet grijpen.

Voor een plan B moet men gaan samenzitten met de raad van bestuur en de Vlaamse Regering om de financiële mogelijkheden te bekijken. Ze heeft daarover vele ideeën, maar op dit ogenblik is er een duidelijk mandaat waarbinnen men blijft werken. Nu is er een structuur die artistiek maar niet financieel werkt. Dit moet dringend veranderen.

Mevrouw *Dominique Savelkoul*, transitie-manager, haalt de exuberante honoraria aan in het rapport. Het is een citaat van Jaap Jong over de specifieke situatie in Nederland. Het werd aangehaald omdat het hier waarschijnlijk ook een probleem is waarnaar gekeken moet worden.

Ze heeft inmiddels twee A3-pagina's vol met tabellen van buitenlandse operahuizen. Daarmee kan men alles bewijzen. Er zijn voorbeelden van grotere en kleinere operahuizen bij. Die informatie is beschikbaar. Ze is van oordeel dat men hier in Vlaanderen moet beslissen wat men wil. Het aantal dansers is nergens op gebaseerd, maar is een engagement voor het KBVV.

Als men zou beslissen om op nog maar één plateau te spelen, dan moet de link met Gent uiteraard blijven bestaan. Er moeten daar duidelijke afspraken over het aantal en het soort producties worden gemaakt. De programmatie's van Gent en Antwerpen worden nu al succesvol gedifferentieerd. Men zou dit dan verder moeten uitwerken. Het is zeker niet de bedoeling dat de opera niet meer in Gent zou spelen en dat het ballet niet in Gent zou kunnen gaan spelen.

Ze is het ermee eens dat met verschillende statuten naast elkaar werken niet gemakkelijk is. Het is nu wel al de realiteit binnen de Vlaamse Opera. De vakbondsorganisaties stelden dat daarover geen overleg werd gehouden. Haar werd op de raad van bestuur door de voorzitter en het hoofd van het personeel van de Vlaamse Opera gemeld dat de gesprekken wel gestart waren. Ze heeft altijd begrepen dat er sinds het najaar binnen de Vlaamse Opera overlegd werd.

Gevoelsmatig opteert iedereen misschien voor een nieuwe vzw en nieuwe statuten. Dit is echter niet zo gemakkelijk. In het rapport van Eubelius wordt de vergelijking gemaakt. Wat is het voordeel van een nieuwe vzw en wat is het voordeel om een bestaande vzw te gebruiken als ontvangende vzw? Dit is opgenomen in de bijlagen bij het rapport.

Tot nog toe was het informeren van het personeel in handen van de diverse directies van de instellingen. Ze weet dan ook niet hoe dit tot nog toe gebeurd is. Ze is zelf vragende partij om het rapport bij het personeel te mogen toelichten. Het is gemakkelijker om de discussie aan te gaan over een rapport dat persoonlijk wordt toegelicht en waarover vragen kunnen worden gesteld, dan dit te moeten doen via het lezen van een elektronische versie.

Het is niet aan de transitie-manager om het sociaal overleg via de ondernemingsraden te organiseren. Sinds september 2012 is er een identieke raad van bestuur waarvan de bestuurders hun verantwoordelijkheid opnemen. Alles wat de ondernemingsraad en het sociaal overleg betreft, wordt besproken in de raad van bestuur.

Men heeft mevrouw Savelkoul gevraagd om in de laatste periode nog een soort beheers-overeenkomst op te stellen die een voorafspiegeling is van de beheersovereenkomst als de transitie plaatsvindt. Ze stelt daarin voor hoe een beheersovereenkomst tot stand zou komen in ideale omstandigheden. Dat begint met het personeelsoverleg en wordt dan verder opgebouwd.

Het is duidelijk dat er onbekende factoren en blinde vlekken zijn. Mevrouw Savelkoul zal de laatste dagen van haar opdracht proberen te gebruiken om de werkgroep te motiveren

om nog eens samen te komen en te bekijken hoe dit verder kan worden aangepakt. Dit is niet zo maar uit te rekenen. Er moeten nog beslissingen worden genomen en het overleg moet worden opgestart. Er kan wel een kader voor worden uitgetekend.

De steden kunnen niet stellen dat ze niet op de hoogte waren. De (vroegere) schepenen van cultuur zijn lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Opera en het KBVV en koppelden terug naar de steden. In zekere mate beschikten ze over de vrijheid om naar mensen in de verschillende steden toe te stappen en om de inhoud van haar rapport te verduidelijken. Ze is dan ook zeer verrast dat de stad Gent verklaart niet op de hoogte te zijn. De eerste maandag van januari maakte ze een afspraak met mevrouw Storms. Bij deze afspraak waren haar kabinetschef en de heer Lieven Decaluwé aanwezig. Daar is alles tot in het detail uitgelegd. De dag van de bekendmaking van het rapport heeft mevrouw Savelkoul telefonisch aan de schepenen van Cultuur gemeld dat het rapport beschikbaar was en dat ze het verder zou willen toelichten. De schepenen van Cultuur beschikte al over het rapport. Mevrouw Savelkoul mailde met de burgemeester van Gent, die haar antwoordde dat als mevrouw Storms over het rapport beschikte, hij er alle vertrouwen in had en dat hij als de tijd rijp was, de nodige informatie wel zou krijgen. Men was dus op het niveau van de transitie-manager zeker informeel op de hoogte. Dit geldt ook voor de stad Antwerpen. Mevrouw Savelkoul sprak onlangs de burgemeester van Antwerpen aan, die antwoordde dat hij voldoende mensen in de raad van bestuur heeft om geïnformeerd te zijn.

De heer *Philippe De Coene* repliceert dat hij zich alleen kan baseren op de officiële brief van 13 maart 2013 die hij van mevrouw Storms ontving, waarin zij meldt dat het rapport van de transitie-manager haar pas werd bezorgd op 12 maart 2013 en dat het binnen deze korte tijdspanne onmogelijk was voor haar om in te gaan op de uitnodiging van de commissie.

De heer *Lieven Decaluwé* wijst erop dat er een verschil is tussen een informele mededeling van documenten en het praten tussen twee overheden. Het transitierapport werd eerst megedeeld aan de minister, zoals bepaald door de raad van bestuur. Dan pas werd het verder verspreid. Informeel en vertrouwelijk heeft hij het rapport aan mevrouw Storms megedeeld. Hij vindt niet dat hij de distributeur is van een rapport dat door de minister is besteld. Vooraleer een schepen iets officieels kan zeggen, moet het stuk geakteerd zijn in het college. Dan wordt het met de collega's overlegd. In Gent gaat het niet over onbelangrijke zaken. Er is dan enige tijd nodig om daarover te kunnen overleggen. De contacten die er geweest zijn, waren louter informatief. Men zat ook in de gemeenten in een transitieperiode, het komt aan een uittredend schepen niet toe om in een werkgroep van de raad van bestuur opinies te uiten die mogelijks in een nieuw bestuur anders worden geïnterpreteerd.

Mevrouw *Dominique Savelkoul* is van mening dat het inderdaad moeilijk zal zijn om alles af te ronden tegen 1 januari 2014. Toch is het heel belangrijk een timing voor ogen te hebben en die te respecteren. Het gaat voor sommigen te snel, maar men is inmiddels al 2,5 jaar bezig. De nota van de minister dateert van 2010, de resolutie van begin 2011. Het allerbelangrijkste is nu duidelijkheid creëren voor het personeel. In die zin moeten de beslissingen snel worden genomen. Een aantal zaken kan worden uitgewerkt van zodra de nodige beslissingen zijn genomen.

Mevrouw Savelkoul is naar één officiële vergadering in verband met het sociaal overleg geweest. Ze herhaalt dat de identieke raad van bestuur zijn verantwoordelijkheid hierin opneemt. Tot nog toe is men tot de conclusie gekomen dat het nog niet opportuun is dat mevrouw Savelkoul rechtstreeks in contact met de ondernemingsraad zou komen.

De heer *Paul Cools* wil in de raad van bestuur de discussie over welk soort opera en ballet ten gronde voeren. Hij vraagt aan de transitie-manager of de nieuwe beheersovereenkomst eerst naar de minister gaat of eerst naar de raad van bestuur.

Die beheersovereenkomst, stelt mevrouw *Dominique Savelkoul*, is een oefening in het verlengde van de voorliggende. Stel dat alles gebeurt zoals in het plan staat, hoe zou die overeenkomst er dan uitzien? Ze denkt niet dat die rechtstreeks naar de raad van bestuur zal gaan.

De heer *Servaas Le Compte* hoopt dat de verklaring van mevrouw Savelkoul dat er nu al zagezegd verschillende statuten naast elkaar bestaan, geen excuus is om te stellen dat dit zo in orde is. In de Vlaamse Opera gelden een identiek arbeidsreglement, een identieke verloning en identieke vergoedingen. Dit kan dus geen excuus of pleidooi zijn om in een toekomstige fusieorganisatie met verschillende statuten te gaan werken. Er zijn ter zake slechte voorbeelden gekend. Het is asociaal en onwerkbaar om ervan uit te gaan dat men met twee of drie verschillende contracten en verloningen voor dezelfde functie naast elkaar zal kunnen werken.

De heer *Philippe De Coene*, voorzitter, dankt alle sprekers voor hun bijdragen.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Paul DELVA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ESR	Europees Stelsel van Rekeningen
KBVV	Koninklijk Ballet van Vlaanderen
OVV	Opera voor Vlaanderen
VOI	Vlaamse Openbare Instelling